

JELENKOR.

95. szám.

Pest, szombat november 26.

1836

Foglalat: Magyarország (kinevezések; radoboji földrengés; Mense Erneszt kengyelfutó Pestnek utazik vissza Calcuttából. Kisfaludy-társaság; Tudománytár) Spanyolország. (a két háboruszkodó fél állapotja; a cortes állása, iránya 's határozatai; ministerium elleni kifakadások; hadi hírek; Rodil, Alaix es Narvaez; bilbani kirohanás 's a t.) Portugália (angol s francia hajók a Tajon; új ministerium; a királyné az 1822ki alkotmánytul visszapártol d. Pedro chartájához) Anglia (a londoni lordmayor-választás ünnepe; gózhajók 's Baddeley új léghajója; Green levegői utazása; Malibran tetemei). Franciaország (Bonaparte Lajos ügye, Parisba hozatala, 's kormányhajón küldetése Éjszakamerikába; Thiers gyors hazatérte). Belgium (a király kamra-üléssnyitó beszéde, 's a kamrák munkálatai) Németország. Gabonaár. Pénzkelet. Dunavízjárás.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Ó cs. kir. föls. oct. 22én költ határozatánál fogva a zágrábi szabályos (normal) iskola igazgatóját 's bölcselkedési és jog-tanárt Shufflay Józsefet, az ottani kir. főiskola aligazgatójává méltóztatott kinevezni.

A' cs. kir. udv. kamara, pénz- és bányahivatali osztályánál Gränzenstein Gusztáv udv. 's elnöki fogalmazónak a' bánsági kir. bányatisztséghez áthelyeztetével megürült udv. fogalmazóságra Barthodeiszky Ignác eddig volt körmőrczi erdő- és bányamestert nevezte ki.

Radoboji f. h. 13rul kelt tudósítás szerint, ugyanott nov. 12-ke 's 13ka közti éjjel épen éjféltkor erős földrengés volt. A' hirtelen egymásra következett ingások, éjnyugatról délkeleti irányban mintegy 4 másodpercig tartottak, földalatti morajtul távol, robogó kocsi-zörejhez hasonló, kísértetve. A' ég borult vala, 's a föllegek közt néhány villám cikázott.

Ó-Orsováru f. h. 17rül írják, hogy Mense Erneszt a' hires norvégi kengyelfutó, calcuttai mintegy 1,100 német mér-földnyi utjából (mellyet 59 nap alatt végzett) oda érkezvén, vesztéglés-idejét Zsuppanyében már kiállotta, 's Budapestnek utazand vissza Angliába.

KISFALUDY-TÁRSASÁG. Örömmel jelenti a' Kisfaludy Károly' emlékére és munkái' kiadására ügyelő társaság a' nagy érd. közönségnek, hogy utolsó híradása óta, melly a' Jelenkor' folyó évi 58d. számában jelent meg, ismét tovább haladt ügyében egy lépéssel. Az emléké' helyéül t. i. eleitől fogva a' Pest városi liget vala kitzve, azonban több, tetemesben adakozó hazafinak súlyos okokkal támogatott javaslatára, az egyesület ezen emléket a' f. Nádor' ó Főhgségének, mint a' m. nemzeti museum' törvényes pártfogójának azon kérelem mellett ajánlotta fel, hogy azt, mint némileg nemzetit (ugymint a' mellyet száznál több testület 's ezernyolcszáznál több magányos hazafi segít lépe) a' m. nemzeti museum' részére elfogadni, számára az épülő múzeum' valamely nyílt terén alkalmas, bátorságos, 's a' mű' természetéhez illő helyet rendelni, a' felállíthatás' idejét meghatározni 's kegyesen elintézni méltóztatnék, hogy ezen szobormű, mint a' m. n. museum' sajátja, annak örök gondviselése alatt álljon. Ó cs. k. Főhgsége, az esedezők' kérelmének, azonnal adott k. válaszbán, megfelelővén, erről ezennel mind az adakozó hazafiakat, mind az egész hazát öröm- és hálaérzettel tudósítjuk. E' szerint már most az emléké' felállíttatása a' museum' épülésének, melly legközelebb elkezdődik, haladásától levén felfüggesztve; fentartjuk magunknak a' hazát e' tárgyban, mihelyt az tovább fejlődik, értesíteni. — Többnyire tapasztalván, hogy julius' 14d. tett felszólításunk az aláírási ívek' visszaküldése iránt legnagyobb részben sikertelen maradt, az egész nagy érdemű hazafi közönség iránt tartozó tekintetből, legszorosabb kötelességünknek tartjuk, ujra is minden tisztelettel megkérni azon érd. hazánkfiait, kiket pénzszedésre felszólítni bátorokdunk, 's kérsünknek eddig meg nem feleltek: méltóztatnának a' náluk levő aláírási íveket, minden válasz nélkül is, legkésőbb en j. évi martiusi vásárig, postán, a' Jelenkor' hivatalához visszautasítani. Mert a' melly illetén ívek martius' végeig kezünknel nem lesznek, tisztünkben álland majd azokat e' lapokban egyenként, névszerint megjelteni, 's erejüket megszüntnek nyilatkoztatni, hogy azon esetre, ha egy vagy más iv vagy rendeltetési helyére sem jutott, vagy tovább adatván, vagy eltévedvén, idegen kézre került volna, az másod vagy harmad úton, az iv' birtokosának tudta nélkül 's akaratja ellen semmiféle visszaélésnek alkalmul ne szolgálhasson.

Azon tisztelt hazafiak' nevei, kik a' 4dik tudósításnak az Értesítő' 58d. számában megjelente óta az emléké' pénztára' neveléséhez járultak, köszönettel lesznek, e' hirdetésünkhez tartozólag, az Értesítő' 96d. számában állandó 5dik tudósításunkban följegyezve. Egyszersmind pedig értésünkre jutván, hogy még több helyen is vannak efféle gyűjtések, mellyek beküldésére talán nem találkozott még biztos alkalom; sürgetve kérjük az érd. gyűjtőket, hogy az említett határnapig ne terhelhetnének azon pénzeket beküldeni; minthogy élénk ohajtásunk, kötelességünkhez képest vég számadásunkat valahára a' tisztelt közönség elibe terjeszthetni.

Kaphatni még példányokat Kisfaludy Károly' munkáiból is minden hitelen könyvtárosnál a' két hazában. A' 10 kötet' ára kötetlenül, a' költő' aczélmetsetű képével 7 fr 12 kr.; 10 képvel 's ékes borítékba kötve 10 ft.

A' Kisfaludy Károly' emlékére 's munkái' kiadására ügyelő társaság' nevében és megbiztából; Pesten, nov. 20. 1836.

Bajza, m. k. Dr. Schedel Ferencz, m. k.
Vörösmarty Mihál, m. k.

TUDOMÁNYTÁR. — Reám bizván a' m. tudós Társaság a' Tudománytár értekező részének 1837 elejétől fogva szerkesztését; egész bizodalommal fölkérem hazám íróit, hogy ezen encyclopaediai folyóirat részvételökkel pártolni, 's tudományos értekezések beküldésével segíteni méltóztatassanak. Elfogadja azokat a' társaság titoknokai hivatala (Pest uriteza 612) vagy az alulirt (Józsefpiaç, 160. 2dik emelet). Eredeti dolgozat nyomtatott íveért 8 pengő ft., fordítottért 6 p. ft. tiszteletdíj jár. Meg kell még jegyezni, hogy az 1837re szóló első darab (vagy az egész folyamot XIII. kötet) december közepén megyen sajtó alá 's pesti józsefnapi vásárkor fog megjelenni. Pest nov. 23. 1836.

Luczenbacher János,
törv. doc. m. t. társ. tagja mint a' Tudománytár értekező részének szerkesztője.

S P A N Y O L O R S Z Á G.

A' j. des Débats hosszú cikkelyt ad f. h. 10kérül, melly Spanyolország általános helyzetét a' legkomorabb színben ábrázolja. Különösen Krisztina királynénak a' cortes által az igazgatóságban leendő megerősítésére nézve így szól: E' készégét a' cortesnek más időben mérsékletli bizonyosságul lehetett volna tekinteni, most azonban nem nagy jelentőségű; a' mostani helyzet igen bonyolodott, 's ennél fogva örömet rejtezik valamely név mögé, hogy a' felelősség terhe kevesebb nyomja. A' cortes azonban nem szűnik meg az alkotmánnyal foglalatkoskodni. Lopez, a' belügy-minister, hosszú emlékiratot olvasott föl e' tárgyban ('s a' cortes csendesén hallgatá, mintha mind az komoly dolog volna!) 's előszámlálá azon rendszabályokat, mellyeket a' közjó előmozdítására alkalmazandnak. Volt itt elég szó csatornákrul, vasutakrul 's a' t. Reménylik, hogy ezen óriási munkák legalább is 30 év közben el lesznek végezve, 's akkor még elég idő leend a' kamatok lefizetéséről 's polgári háboru megszüntetéséről gondoskodni. Szemrehányást tehetne az ember magának a' miatt, hogy illy nagyon alásúlyedtt országul ennyire könnyelműleg szólhat; de illy tetemes vakság, illy balga együgyűség, csakugyan kacajra méltó. "Azután a' két felekezet háboruskodását veszi vizsgálat alá 's dorgálja Krisztina hadvezéreit munkátlanságuk 's öndicsérgetésük, a' kormányt pedig hadi hírekrul hallgatása miatt. Azonban d. Carlosra nézve sem kimélőbb, midőn így szól: „A' christinok semmit sem tesznek; de ugyan mit tesznek hát a' carlosiak? Az egy Gomezén kívül, a' többi hadvezér mit mozdított? Előjöttek é hegyeik mög? Közelebb nyomintották e' a' trónkövetelő fejéhez a' koronát? Használták e' a' st. ildefonsoi történeteket, ezen jó alkalmat? A' mi Gomezt illeti, ó csupán csak egy vakmerő czimbora-főnök. Navarrában egy kissé rossz dolga volt, 's ennél fogva jónak tartá egész Spanyolországot adó alá vetni. Ó kiméltelen dul várost és falut, 's e' mellett csapatának több láb-belire van szüksége mint töltésre. Az ellene munkáldokó ügyetlen vezérek terveit hirtelen mozdulat 's gyorsaság által játsza ki; helyt sehol nem áll; urának kevés párhivet tud szerezni, de annál többet visz magával rablóképen. Mintegy 6 ezer főből álló csapatjában alig van 2000 jó fegyverzetű katona, 's ez leginkább navarrai; a' többi féktelen, rablásra vágyó czondra. Nagyon természetes, hogy ezekkel Gomez nem állapodhatik meg, hanem tüstint indulót kell fuvatnia, mihelyt christinókat érez; csak így tarthatja bátorságban zsákmányát. De még kérdés: vajjon ha cseleketné is, hajlandó volna é elhatározó ütközetbe bocsátkozni? Mestersége, mellyet most üz, jövedelmezőbb minden hivatalnál, mellyet neki d. Carlos mint király adhatna. E'hez járul még a' guerillaharcz érdeke is, mellyre a' spanyolok olly igen fogékonyak, 's azon vágy, hogy közbeszéd tárgya lehessen. De különben is, arra, hogy d. Carlos az Ebron át nem kel 's hogy semmit sem lendít az ingatag kormánynak Madridbul küzvetése végett, — bizonyosan alapos okai vannak."

Madridbul f. h. 5rül következőleg ír egy levelező: „Ama' nagy várakozás, melly a' cortesgyűlés elején az elhibázott hadi munkálatok által a' hallgatókban fölgerjesztett; annak folytatása közben általánoson nem teljesül. Látni fogja most már az ország, hogy a' hazafiak beszéde fogatlanul hangzik el, hogy a' ministerek magokat hibázhatlanoknak tartják 's az általok követett rendszabályok iránt hozzájuk intézett kérdéseket üres szavazások 's durczás visszautasításokkal elégitik ki. Ez ország állapotja valóban borzasztó. 'S vajjon hol kell keresni boldogtalansága alapját? Az előbbi ministerium alatti sajtószabadság-hiányban e' mint Arguelles mondja. Koránsem; a' rosszabbulás az ország-süllyedés alapja azonos a' mostani ministerek emelkedtével. Az alkotmánynak

kellott volna az országot megmenteni. De hogy ez sikeres hatásu legyen, nem olly ministerek kellenek, mint Calatrava, 's nem olly hadvezérek, mint Rodil. Ők elfoglalták ama' polczot, mellyre sovárogtak; 's mi lett az ország-mentésből? Nem a' jelen ministerium főállása óta járult é szerencsétlenségünk legnagyobb része az előbbi bajokhoz? Ki okozta a' jadraquei veszteséget? ki a' valenciai romlást? — ki, kérdem, a' leoni katonalázadást? — ki a' hadsereg sikeretlen ide 's tova bolyongtát? Ezekre alkalmasint feleletet veend Rodil, ha a' cortesgyűlésen nyilvánítottak követkeletben azon sors találja érni őt ön katonái közt, mellyben Quesada részesült. És ettől annyival inkább tarthat, mert a' szabad nyilatkozás szellem a' cortesgyűlésből a' sajtókba is átköltözött már, 's minden független lap szemrehányásokkal tetézi a' ministeriumot, 's kormányának folytatását, — rendszerének Calatrava által hirdetett változatlanóságát pedig a' királyné ügye végromlásának tekintti. Különben a' fővárosi legmérsékesb christinók szellemében szokott vala írni, 's most többi közt mégis illy kifakadásokra vetemül: "A' jelen ministerium még csak harmadfél hónap óta igazgatja a' nyilvános ügyeket, 's alig hihető, mennyi kárt okozott már csak e' rövid ideig tartó kormányzása is. Nem rossz lelkiségének ugyan, de igenis ügyetlenségének tulajdonítjuk azt, hogy mióta a' kormány-hatalom az ő kezeibe jutott, több külső udvar ügyvivőji eltávoztak Spanyolországból; hogy a' nápolyi kormány komoly ütközésbe jöttünk; hogy a' francziák királya a' Pauban alakult segédsergeknek a' határon átjövetele iránt adott parancsot visszavonta; hogy d. Carlos megszökése elhaladt; hogy a' lázongók Andalusiat földulák; hogy Almadent bevették, 's ott, a' Cordovánál hatalmukba kerített 2000 foglyon kívül, még más 1500at ejtettek azzá. — Már csak e' tett dolgok is elégségesek arra, hogy a' ministereket szigorú felelősség alá vonja az ország, vagy legalább arra bírhatná ő fölségét, hogy előjögával élvén, őket elbocsássa, 's még is e' tett dolgok még mind semmi a' többi nyomosabbhoz képest, mellyekkel magokat 75 napnyi csekély idő alatt bűnöseké tették. Ők az alkotmányt elejétől fogva utóljaig megsértették, 's ezt minden szükség és haszon nélkül, sőt a' végrehajtó hatalom iránt tartozó tekintet kárával; mert ők összeírást és adót határoztak a' cortes megegyezése nélkül, 's mégis sem egyiket sem másikat nem teljesítették mind ez ideig; miből az következik, hogy azon rendelésekkel a' cortes összegyűléseig is lehetett volna várakozni, vagy pedig, hogy a' ministerium nem eléggé erős a' kir. rendelményeket végrehajthatni; mind a' két esetben olly rossz következmény lett az alaptörvények sérelme, hogy e' miatt a' cortesgyűlésnek szükségképp felelet terhe alá kell vonni a' ministeriumot. Ők továbbá azon botránkoztatást tevék egész Europa láttára, hogy olly férjfiak jószágát vetették zár alá, kik a' ministereknél jobb hazafiak, mert míg ezek (a' ministerek) a' király halálakor semmit nem tőnek a' képviselői kormány-rendszer behozatala végett, addig azok e' cél miatt éltüket 's jószágukat kockáztatták; sőt még néhány a' mostani ministerek közül a' korlátlan uralkodást fegyverrel védte 's ezért rendszalagot is nyert: addig a' mostani ministerek által üldözött férjfiak, mint szabadalmúek, üzöbe vétettek, 's alig volt szabad magokat a' kir. palotában mutathatniok. Milly furcsa ellentét ez! Itt azután elszámolja a' nevezett lap mind azon fonákságot, mellyet még az imént mondottakon kívül a' ministerek elkövettek, 's mind azon balesetet, mellyek visszás tetteikből származtak 's végre így fejezi be előadását: "Mi kérelmet intézünk a' corteshez az iránt: nyomozza ki 's vizsgálja meg figyelmesen a' ministerek munkálkodását; parancsolja Mendizabálnak számadásai előterjesztését, 's e' tekintetben semmi mentésnek semmi kitérőnek ne adjon helyet; 's ha ki fogna sülni, hogy a' nemzet vagyona rosszlelkű gondviselő alatt volt: indítassék pör, állitassék föl egész világ előtt az igazság jótékony példája, 's mozdittassanak el a' ministeriumtól olly emberek, kik alkalmatlanok az ország javára viselni hivatalukat. Martel (a' censori hivatal feje) talán, sőt igen hihetőleg, láziton fogja e' cikket tekinteni; azonban mi, az egész nemzet színe előtt mindenkorra kinyilatkoztatjuk, hogy mi a' jelen ministerium megbukását nem katonai zendülés, nem zürzavar, nem Mendizabal ellen intézendő gyilkos megtámadás által ohajtjuk, mint ez előbb Martinez de la Rosával történt, hanem törvényes eszköz, t. i. a' cortes azon nyilatkoztatása által, hogy a' ministerek ellen pör inditassék."

A' nov. 2ki és 3ki cortesgyűlés nagyon csekély mozgalmat okozott; a' karzat elején alig jelent meg mintegy 150 hallgató, 's ez onnét van, mert kiki meg van győződve, hogy mind az, mi ott történik, csak színjáték, még pedig nagyon rosszul visszatükrözött színjáték, mellynek előadását azonban még sem mellőzhetni. Arguelles, ki az előttnapi ülést előterjesztésének hosszúsága miatt következtet napra halasztatni kérte, teljesen megfellegette nek, midőn f. h. 2kán 1 és $\frac{1}{4}$ óráig tartá minister-védő beszédét; 's csak két állitvány sem fordult elő benne, melly egymással okszerűleg nem ellenkezett volna. De ez már az ő szokott modorja. Többi között így szölt: "Ha a' ministereket illyképen megtámadhatni, ki fog valljon ezentul ama' padokra ülhetni a' nélkül, hogy két hét mulva utczai kipisszegetés veszélyének ne tüzze ki magát? E' nyilatkozatával kétségkívül azon balságnak akará e' jét venni, melly jóslata ellenére már valóban meg is történt, olly különbséggel azonban, hogy nem csak a' ministereket, hanem őt

és minden hozzá hasonlót kipisszegetnek. — Végre a' sok tévőzöző beszéd 's vita után két javaslat fordult elő, mellyeknek egyikét Salva és Gonzales Alonso, másikat pedig Vila hozá indítványba. — Mivel azonban messze vezető vitákra szolgáltatnak ezek alkalmat, előterjesztőik által ismét visszavonattak. A' rendkívüli hadi biztosság következő javaslatokat hozott a' cortesgyűlés elibe: 1) hatalmaztassék föl a' kormány bizonyos személyeknek a' nemzetőrségből kihagyására vagy befoglalására; 2) a' letelepült nemzetőrség 1 hónap elfolyása közben zászlóaljakká rendeztassék; 3) a' nemzetőrségnek új rendszabályok készitessenek; 4) minden tartományi fővárosban egy új itélőszék állitassék, melly a' politikai vétkek, árulások 's hadi köteleességek elmulasztása ügyében 14 nap alatt fölebbvitellenül határozzon; 5) a' védelmi juntáknak hatalom adassék csapatok fegyverzésire; 6) bizassék ugyan ezen juntákra saját csapataik éllemezése, 's a' vidékükön munkálkodó seregek kivántatóságának szállításáról gondoskodás, egyszersmind pedig 7) a' "lanzas y medias anatas" (ezimektül 's idős rokonsági javaktul fizetendő) adó beszédése. Ezen kívül megajánlotta már a' cortesgyűlés a' kormányának, hogy a' fegyveres nemzetőrséget ennek saját megyéjén kívül is alkalmazhassa. A' 7dik javaslat, mellynek végrehajtása szükség esetében még jószág-eladás útján is eszközöltetik, 's a' bér földi vagyis urasági jogok eltörlesztése, mit a' valenciai követek hoztak indítványba, két halálos dőfés a' nemesi arisztokráciának. Gorozarri ama' javaslata: állitassék vissza az alkotmányi rendszer egész művoltában ugy, mint az 1823ban divatozott, 's Garcia Blanco követnek azon indítványa, hogy a' la granjai zendülést támasztott őrmesterek ez által a' hazára nézve érdem-koszorus hazafiaknak nyilvánitassanak, — félrevettettek. A' Krisztina igazgatóságát illető kérdés megrostálása végett kiküldött választmány azon véleményt adá: fogadjá el a' cortes a' tett indítványt egész maga valóságában. — A' nov. 4ki ülésben Calatayud kormányzó tudósítását olvasá föl a' hadminister, kedveskedésül a' cortesnek, melly a' carlosiak erősségének Cantaviejanak m. h. 31kán San-Miguel által történt bevételét csakugyan valónak hirdeti.

Gomez csapatja nov. 1én Truxilloban volt; Rodil pedig ugyanez nap Peraleda de Matánál (Puente del Arzobispotul nyugotra, a' Tajo jobb partján) szállásoza táborostul. Alaix vezér Almodovartul Estremadurának indult sergével. Sanz benyomult ugyan Leon tartományba; de a' tartományi főváros christinói őrségének segítségül jöve das Antas, ki épen jókor érkezett Astorgába, mert meggátálá őt további előnyomultában, 's a' vegadarai szurdokon által Asturiába visszatérésre kinszeríté. Narvaez vezér f. h. 4kén léptete keresztül Madridon 5000 gyalog és 300 lovas katonából álló sergével, épen midőn a' szép világ a' Pradoban járdalt 's kéjelgett. A' katonaság harezias tartása egészen őszhangzott a' fiatal hadvezér bajnokiságával, kibem mostan egész Spanyolország bizodalmit helyzi. Ugyanő az a' bátorságáru 's hadi ismérteiről híres tiszt, kirül Bernelle francia tábornok az arlabani ütközöt után igyszölt: "Nincs szebb tekintet, mint Narvaez vezért ütközöt napján látni; ez valódi gyönyörűség!" 'S e' dicseget épen nem tulságos; igazolja ezt a' benne vetett közbizodalom is, egyszersmind pedig azon fölhatalmazás, hogy ha Rodil Gomez megsemmítésére célzó intézkedéseinek nem fogna engedelmekedni, őt hivatalátul is megfoszthassa.

Bayonnei tudósítások szerint egy kirohanást merészlett a' bilbaei őrsereg f. h. 3kán, melly alkalommal a' Portugaletébe tovább szállítás végett küldött levelek vivője által egyszersmind az itteni őrkatonaságnak tudtára adatott, hogy az ostromlottaknak segítségére siethet; 's valóban sikerült is néhány zászlóaljnak a' szorongatott városba nyomulhatni. A' város további ostromát hosszas nyavalygásából fölgyógyulta után Eguia vette át f. h. 5kén, mellyre következtet napon, magát d. Carlost is oda érkezendőnek hitték. —

Az igazgató királynénak oct. 29rül a' pénzügy-ministerhez bocsátott meghatalmazása következtében, az eltörölt klastromok harangjai az ország javára késedelem nélkül eladatnak. A' templombeli eszközök 's egyházi edények összeírását azonban sok helyen félben kelle szakasztani, minthogy e' miatt számos nyugtalanság mutatkozott.

PORTUGÁLIA.

Lissabonbul oct. 29rül következők irnak: "Russell, Minden Pembroke, Partridge angol, és Jena 's Ville de Marseille francia vonal-és hadi hajóknak, ugy szinte Meteor hadi gőzsajjának váratlan ide érkezete nagy figyelmet támaszta. Ezekon kívül még Hastings, Malabar, Cornwallis és Cameleon angol hajók 's naszád, más részrül pedig a' francia Dryade, Diligente gyorsajka és Orest naszád horgonyoznak a' Tajon. Talavera elvitörölzött ugyan Angliába, de helyét a' Praça do Comercio-nál Pembroke foglalá el. Sir J. Paget ellenadmiral, ki 27kén a' Cascaes öbölben horgonyt vete, miután Gage hajósvezért meglátogató, tovább kelt Cadix felé. Azon esetre, ha d. Miguel fegyveres kézzel kiszállni ügyekenzék Algarbiában; sürgető fölszólitást bocsátott a' belügy-minister az egész portugál néphez, minden nemzetőrségi zászlóaljnak rögtön hadi labra állása végett. Már valósággal híresztelik is, hogy Bourmont marsal egyik híjának vezérlete alatt, fegyverrel, löszerekkel 's néhány német tiszttel rakott gőzsajka kötött volna ki Algarbiában, 's hogy a' vezér ismételten már Lissabonban is megfordult 's onnan ismét Algarbiába tért volna vissza. Mindenkinek hatalmában

áll a' bitorlót, azon esetre, ha portugál földre lépend, bármely pillantásban agyon löni.

A' Journ. des Débats szerint megváltozott Lissabonban az előbbi ministerium, 's a' királyné, Saldanha, Palmella és Carvalho ujjal választott ministereivel együtt Belem palotába vonulván, kinyilatkoztató, hogy az 1822ki alkotmányt többé nem ismeri el, 's annak helyébe d. Pedro alkotmányi oklevelét állítja vissza. Még eddig semmi hire, hogy e' változás miatt a' fővárosi lakosság legkisebbé is nyugtalankodnék.

A N G L I A.

Nov. 9én választották meg jövő évre a' londoni City lord-mayorját, 's a' régi szokás szerint csudálatos ünneplésekkel iktatták hivatalába 's eskettek meg. A' menetben, mellyet őt vasas kiséretű férfi vezete, leginkább kitüntetések magukat az aranyművesek 's a' hal- és papirkereskedők. Több osztály lánca és kiséret a' menetet, elől pedig a' lovasórség hangszkara lovagolt. A' lordmayort mindenütt hangos kiáltásokkal üdvözlék. A' Guild-halok Gog és Magog mindkét óriás képein kívül Jim Crow népszerű karakter faképet is hordozák némi diadalni szekéren, mi a' népnek nagy mulatságot okozott. Ez volt a' 385iki lord-mayor-nap Londonban; az előtt t. i. nov. 9én ültették 1453ban. A' City tanácsa az év-fordulati lakoma költségeit 2500 ft sterlingre csökkentette, mit a' hatóság-javítás mellett buzgó lapok még mind-egyre igen soknak tartanak. — O'Connell, fija Morgan kíséretében nov. 5én érkezett Dublinba, de az első napokban semmi látogatást sem fogadott el. Az irlandi nép mely részt veszen nagy veszteségén, 's több város már fájdalmát jelentő felírást is szándékozott hozzá intézni, de azt O'Connell elhárította. Pártja igen reményli, hogy a' legközelebbi köz parlament-választáskor fényes többséggel fog Dublinban követnek megválasztatni. — A' kormány és számos magányos társaság minden érökodése mellett is 94 bevádolt közül, kik Wiltshireben a' törvényszék előtt állottak, harminczhét sem írni, sem olvasni nem tudott, 's csak négy találkozott arra alkalmas. — A' londoni posta Kelet-Indiába jun. 1ről szárazföldi úton már július 18án Bombaybe érkezett, tehát példátlan rövid idő, úgy mint 47 nap alatt.

Sunderlandban most 67 hajót építenek. Liverpoolban nem rég ugyanazon egy napon hat hajó bocsátaték ugyanazon egy gyárból tengerre, mindenik 75 tonnás 's a' legjobb minták szerint. Mind ez egy társaságé, melly magát „Liverpooli 's Manchesteri épület-társaság” nevezi. — E fölött nem sokára ez ismét kettőt fog tengerre szállítani. — Bizonyos Baddeley új léghajót talált föl, mellyet, mint mondja, minden légvonalon át, csoknaki könnyűséggel a' vizen, képes kormányozni. Több dologért megvizsgálta már azt 's kedvezőleg ítélte fölé. — Mondják, Baddeley e' találmányát nem sokára tetteleg próbálja meg. — A' wesleyani methodisták nem rég gyűlést tartottak Norwicheben, mellyre tizenegyszáz személy jelent meg theet inni, egy shilling bémenetért. Minden 7dik asszonyosság egy egy kanna theet kapott maga elibe kiszolgáltatásul. — Nov. 2án sürgönyöket kaptak a' Londonban levő spanyol ügyviselők, St. Sebastiánból Evans tábornoktól azon jelentéssel, hogy nem sokára fog pénz Londonba küldetni 4000 ember fogadására. Evans azt írja, hogy mindaddig ott nem hagyja Spanyolországot míg d. Carlost az országból ki nem üzendi, 's ha választóji azt kívánják, hogy parliamenti helyéről lemondjon, e' lemondás már John Russell kezéi közt van. Quebec nevű pompás ujjakhajón érkezett mindeddig a' legtöbb utazó Ujjorkbul Portsmouthba; szám szerint 52. Köztük volt a' francia kormányhoz menő amerikai új követ is Cass tábornok, egész családotul.

Green, Holland és Mason urak nov. 7kén d. u. 2 órakor indulván el Londonbul léghajóikon, miután 2 óra folyasig a' város fölött lebegtek, 5 óra tájon Doverbe érkezének; a' mintegy 5 mérföldnyi széles csatornán (tengerzovulaton) 10 perc alatt szállottak keresztül (ugyan ezen utat Dovertől Calaisig Blanchard léghajós 1785ben 1 1/2 óraig tevé) 's Németországnak irányozva ugyanitt Dillhausen és Niedershausen közt Lochmühlenél bocsátkoztak földre a' nassaui herczegségben másnap, azaz nov. 8kán, reggeli 7 és 1/2 órakor. E' léghajó tehát ekkor a' legnagyobb 's legsebesebb utazást tevé, mellynek távolsága egyenes vonalban véve mintegy 200 órányi; 's e' távolságot az 17 és 1/2 óra alatt röplte át.

Az angol városok hatóságiban a' kiegészítő választásokat már elvégezték, 's egészben a' reformerek 37, a' toryk pedig 19 városban választották meg a' várostanácsosok többségét. E' 19 város közt azonban egyetlen sincsen, melly lakosai számára nézve bár a' másod rangú városok sorába tartoznék. A' londoni hatóság, melly, mint tudjuk a' hatóságjavító törvénybe nem volt foglalva, miut látszik, önmagát önként kezdi javítani. A' News-névű kis hírlap így ír: „Az utolsó szerda szomorú nap volt a' Cityben, mert a' hatóság azon határozást hozta, hogy a' lakomák 's a' t. számát, mellyek eddig mind a' közönség költségén tartattak, ezentül kevesítse meg. — A' Times szerint a' britt segédseregnek a' spanyol kormányon 80 ezer font sterlingnyi követelése van, e' fölött még a' H. Izabella és Reina Gubernadora két hadi gőzhajó legény-ségének is 13—13,000 font sterlingre menő, mi spanyol pénzben 10 millió reallt meghalad. — A' True Sun híteles külfő után állítja, hogy Franciaországból a' határszéleken folyvást számtalan fegyvert csempesztenek Spanyolországba d. Carlos részire.

Szép példája a' hazafi 's művelt érzésnek nőben. Mistres Mary Flaherty az új londoni tud. egyetemnek Brougham lord által (ki nagy pártfogója annak) 5000 font sterlingnyi ajándékot adott által száztól 3 1/2 kamatos kötelezvényekben. Ez által erejéhez képest kíván e' ns asszonyosság az ismeretek terjesztésére, 's a' polgári és vallásos szabadság előmozdítására munkálni. — Nov. 5én saját szerű parlament-gyűlés tartatott. Megpróbálták t. i. valljon a' Reid dr. intézkedése alatt Edinburgból, az alsóházban tett változtatások akustikai tekintetben célszerűek é? A' parlament számos tagja, tisztviselője és szolgálja megjelent; de hogy „teli házat” alakítsanak, 420 órgránátosból álló csapatot bocsátottak a' terembe 's a' padokat, mellyeken különben a' nemes, igen tisztos 's tudós törvényhozók szoktak ülni, most rák v. pápasszint köntösűek lepték el. Harvey és Sir G. Clerk kivonatokat olvastak az előbbi parlamenti vitatásokból, 's a' rőt frakkosoknak néha néha „Halljuk!” „halljuk-ot!” kelle kiáltozniok. E' dolog a' gránátosak előtt igen mulatságosnak látszott; a' próba azonban igen kedvezőleg sült el, mivel minden legkisebb 's leghalkabb hangot világosan megértettek a' terem mindenik zugában. —

A' Dublin Evening Mail szerint O'Connell hitvese hosszú szenvedései után végre elhunyt, egyszersmind O'Connell legidősb fija, Móricz felgyógyulása igen kétséges. A' nevezett lap O'Connellnek ellensége ugyan, de azért boldogult nője iránt igazságos, 's azt a' legjelebb legszeretetre méltóbb asszonyok egyikének vallja. „E' történet, ugymond, O'Connell urat természetesen fel fogja tartóztatni a' dublini egyesületben megjelenéstül, hol e' napokban várták őt.” Kemény, keserű csapások érik őt, mellyek mindenki szívet szánakozásra indítják. Bár mikép gondolkodjunk is O'Connell urról mint politikusról, de ő azért mégis ember, és sorsa tiszteletet parancsol, mellyet minden nemeseszésű adóként megad a' fájdalomnak. Nekünk szent az.

O'Connell hitvesét nov. 4én takaríták el. A' koporsó hajnal előtt a' Derrynane apátság kápolnájába vitetett, hol aztán az ünnepélyes gyász-miséket elkezdék, mellyek, mivel a' katolikus lelkesek közelről 's messzünnen nagy számban érkeztek, egész délig szakadatlanul tartottak. Délután 1 órakor megindult a' gyászmenet a' lakházból egy ágostoni monostor romjai felé, mellyek az O'Connell-ház birtoka végén messze magaslanak az atlanti tenger tükre fölött. A' nemesség (gentry) az egész Kerrey megyéből számosan jelent meg; O'Connell bérnökei és szolgálói gyász-szalagokat viseltek kalapjaikon, az asszonyi cseléd pedig hosszú gyoles leplezetbe burkoltan kísérte a' koporsót, mint az Irlandban ily alkalomkor szokás. A' halottat rokonok vitték, 's a' papság hosszú sora a' föls. Misererét 's az ünnepélyes De profundist zengedezé 's e' kesergő bánatos hangokba a' derrynanei tengeröbölnél zúgva torlongó hullámok bus moraja vegyült. A' jelenés saját szerű ünnepélyes benyomású volt. — A' nemzetiégi sirnal Griffiths ur, O'Connell házikáplánja végezte a' beszénelést és húsz papbul álló kar viszonzá az öröklétre nyugasztó Ament. —

A' Manchester Guardian azt beszéli, hogy Beriot ismét 's egyenesen a' chesteri püspökhöz folyamodott engedelmét Malibran asszony holtteste fölasatása 's elvitethetése végett Belgiumba; de a' püspök nem csak a' kérelmet megtagadta, hanem még e fölött annak helyén a' kiásatást egyenesen meg is tiltotta. — A' M. Herald egyik levelezője által azon tudósítást vevé, hogy Staffordshire kovácmesterei számos gyűlésökben egyhanguan elhatározzák, hogy az olvasztó 's dolgozó vas-kemenczék egy harmadát pihentetni hagyják, mi által a' vas-készítés természetesen szintazon arányban fogna csökkenni. —

A' M. Post szerint vonakodott Polignac hg akár közvetve, akár közvetlenül sorsa megkönnyítéseért folyamodni; most azt mondják, hogy mind érte, mind Guernon de Ranvilleért rokonai 's baráti fognak esedezni.

A' politikai lakomák folyvást tartanak; azonban némelly ministerek nem olly szerencsések mindenkor, hogy akár a' radicalok, akár a' toryk megelégtülését megnyerhessék ily alkalomkor tartott beszédeikkel. Leginkább a' radicalok zaklatják őket, 's egyenesen kimondják, hogy nem üres szép szókkal, hanem egyedül valódi tetteleg javításokkal képesek jóakarátjokat megnyerni.

A' londoni csarnokon még sem tudják, mit csináljanak a' cubai utasítványokkal, minthogy Mendizabal kétségben hagyta: valljon általányosan fognak e kibocsátatni? —

F R A N C Z I A O R S Z Á G.

Az alsó rajnai Courier szerint Bonaparte Lajos hg nov. 9e és 10ke közti éjjel azon börtönből, mellyben Strassburgban fogva tartatott, nem tudni hova, elvitetett; de a' felső és alsó rajnai (ministeri) újság jobban volt e' dologról értesítve, mert később következő részleteket közöl: „A' kormány Bonaparte Lajos hgre nézve olly határozást tön, mellyet előre lehet látni. — A' Napoleon nevet nem lehetett köz törvényszék elibe állítani, 's mellözve egyéb tekinteteket, mellyek e' család valamellyik tagja bírói elítél-tetéséből eredhetnének, melly t. i. politikai vád terhe alatt jelenne meg a' bíró előtt, fölötte idegenítő érzést szült volna egy más eltérő bánásmód attól, mellyet javalltak a' kamarák is, 's kötelességül tevék a' kormánynak, hogy a' már megindult pályán tovább haladjon. Akármint mondjanak, Lajos hg helyzete nem ugyan az volt vétkes társai helyzetével, a' bánásmód sem leheté tehát ugyan az. — Mult szerdán egy rendőr-osztályfő érkezett Parisbul egy tiszttel és öt rendőrrel, azon kizáró határozott parancsossal,

a had- és belminisiteről Voiron tábornokhoz 's a' megye ispánjához, hogy Bonaparte hg azonnal az osztályfő kezeibe adassék. A' parancs nyomon teljesített is, 's a' herceg még ugyanazon este 7 órakor elindult Páris felé, hol azóta hihetőleg már meg is érkezett. Minden azon hiedelmet erősíti, hogy az éjszakamerikai egyesült státusokba fog átvitetni. — Az említett lap azután védelmezi 's igazolja a' kormány e' határozatát, mellyről különben azt is mondják, hogy az a' hg családja kívánságára történt. Annyi bizonyos, hogy legújabb tudósítások szerint Párisból Napoleon hg 11ke és 12ke közti éjjel megérkezett Párisba, miről egy irás Párisból következőt beszél: „Tegnap két postakocsi állott meg a' rendőr-ispánság előtt, az elsőben Napoleon Bonaparte Lajos volt a' strassburgi rendőrség parancsnoka 's egy főtiszt kíséretében. — A' hget a' rendőrszépán és belminisiter fogadta, ki hosszasan kihallgatá őt. Annak bevégezte után a' fogoly jó étvágygyal, némi már készen tartott frissítőt vett magához, azután ismét a' posta-hintóba ültek, melly Strassburgból hozta volt őket. Mondják, Calais (Lorient) felé vitték őt 's e' pillanatban már talán hajóra is szállott Amerika felé. — Hortensia királyné nem Párisban van, hanem Viryben, Ragusai hg marsalné lakhelyén, hova barátnéjával Salvage asszonysággal Schweizből jött. E' barátnéját azonnal Párisba küldé irással a' francziák királynéjához, fíja részire kedvező részvétet kérendőleg. A' kívánt udvarolhatást a' királynál ugyan nem nyerte meg, de igen megnyugtató választ von fíja jövő sorsa iránt. — Ki, mint imént érintettük száműzetett, az új világba. — Azonban most új nemű nehézség fordul elő, melly abban áll, hogy a' közsékek elé állított vétkeket alig lehet elítélni, ha az összeesküvés elismért fejének mintegy megkegyelmeznek. Csak ott lehet közvétkes, hol fővétkes is van, 's ha a' fővétkes kivonatik a' vitásból, mi lesz a' közsékekéből? A' vétkeket igen hathatós karakterű férfiak, 's attól félnek a' kormány baráti, hogy beszédek a' vitás alkalmakor nagy benyomást fognak szülni. Itt könnyű a' felelet. Napoleon L. hg. száműzetése 's nemzetsége állása által ki van véve a' franczia nemzet törvényei 's ítélőszékai alul, őt nem tekinthetjük többé úgy mint fr. törvények alattvalóját, hanem úgy mint ellenséget. A' vétkező társak pedig franczia alattvalók, 's ennélfogva megítélhetnek a' franczia törvények és székek által Napoleon nélkül is.

A' Messenger szerint, Bonaparte Lajos hg sorsa el van határozva. Ugyanazon státushatalom, melly őt a' törvényszékek hatósága alul kiveszi, elhatározta őt hajóra szállíttatni 's az éjszakamerikai státusokba kormányhajón viténi. — Mint mondják e' rendszabály családja kértére történt. —

Mint mondják a' strassburgi zendülés következtében st. Germain párisi külvárosban számos elfogatás történt. — Odillon-Barrot, Mauguin, 's Larabit urak azon esetre, ha Bonaparte Lajos hget a' közsékek elé fogták volna állíttatni, önként szolgálatjukat ajánlották neki. —

Vaudrey ezredes Culmann Strassburg egykori követét választotta ügyészének, Parquin őrnagy pedig testvére helyett, ki illy fontos ügy vitelére most nem egészen alkalmas, Mauguin urat. — A' 4dik pattantyús ezred, melly a' strassburgi zendülésben részt vett, mig Lafèrebe jövend, egészen újja fog alakíttatni. Nem fogják ugyan felosztatni, de útközben épen annyi új osztály fog hozzá csatolttatni más pattantyús ezredekéből, mennyiből maga áll, 's mindenik régi osztály helyét egy új foglalja el az illető ezrednél. — X. Károly halála híre telegraphi sürgöny által nov. 14én érkezett Párisba.

A' Charte de 1830 minisiter-lap szerint némely ujság azon állítása, mintha a' király San Marino republica szerencsekivánatára adott válaszában annak azon föltét alatt ígerte volna védelmét, ha nyolcz szökevényt kiutasít határából, egészen, elejétől fogva véges végig, alaptalan 's valótlan. —

Thiers, Velenczében létekor egy levelet kapott Párisból melly őt haladéktalan visszatérésre bírta. A' sürgöny vétele után 3 óra mulva már kocsin ült; utját sebesen folytatá Majlandon át egész Turinig. Itt némi akadályra talált utlevelei megvizsgálatásában; e' miatt békélenkedő lön 's éjjel fölkölteté Rumigny franczia követet, ki tüstint el is intézte a' látomásozást. Innen legnagyobb gyorsasággal ért Thiers Lyonba, és Sauzettel tartott rövid beszélgetése után nyomon ismét tovább sietett. Thiersné 's anyja Dosne asszonyság, Velenczétől egész Parisig ki sem szállottak kocsijokból; 's az egész utban csak annyi ideig pihentek, mig lovaik váltattak. — A' fr. Courier szerint Nápoly egykori királynéja, Murat özvegye, biztosítást kapott, hogy unokaöccsének balga merénye miatt, neki, személyére nézve nincs min aggódnia, 's hogy mindenkor fog szabad idő engedtetni Párisban tartózkodhatására, valahányszor ezt egészsége vagy érdekei kívánni fogják. Bonaparte Lajosnak a' műáros boltok előtt kifüggesztve volt minden képrajzít elszedetése a' rendőrség. — Chateaubriand jövő tavasszal örökre elhagyandja Parist, 's Romába költözik.

Mióta a' schweizi szövetséggyűlés által megszavazott jegyzéket a' főhely a' franczia kormánynak megküldötte, 's ez a' Moniteurben azt kielégítőnek nyilvánította, a' hírlapok majd egyszerre egészen elnémultak Schweizről. —

A' jour. des Débats alaptalanoknak nyilvánítja azon híreket, miknél fogva az idős 's ifjabb Bourbon ág egybekelés által

fogna összeköttetni. — Még emlékezhetni azon vitáról, melly Maison marsal, a' volt hadminisiter és Moncey marsal a' sérültek (Invalid) kormányzója közt fenforga 's mellyben a' kormányzó az igazgatásba csuszott némely visszaélést akart eltörölni. Mint látszik az e'tárgy-kinyomozásra megbízott küldöttség a' kormányzó marsal viseletét igazolja, mert e' lak katonai felügyelője azóta kitétetett hivatalából. — Nemours herceg algieri állított alkirályságáról nincsen újabb adat. —

A' Moniteur nov. 10én a' Mendizabalnak már egyik cortes-ülésben azon nyilatkozásával megegyező jegyzékét közli a' spanyol követnek Párisban, mellyben Duron consul lépései a' státushitelezők utasítása tárgyában Cuba jövedelmeire nem ismértetnek el, azaz Mendizabal a' dolgot kétségbe hozá ugyan, de azért még sem igazította el. —

A' Droitban olvashatni: „Azt hírtették az ujságok, hogy Condé utcában egy angolt fogtak el, 's pokoleróművet találtak nála. A' tudakozásokból annyi sül ki, hogy nov. 6án nyomozó bíró ment négy rendőr-ügyviselő kíséretében annak lakjára 's ott bizonyos Chaperon Emilt, egy ügyvédnek 27 éves irnokát fogta el. A' rendőr-ispánságra hozták őt, hol több rendű kihallgatás következtében Fleury nyomozóbíró által titkos fogságba tetetett. Az előleges elfogatást összeesküvés miatt mondják megrendeltnek a' király élete ellen.“ —

B E L G I U M

Mind a' két kamra ülését nov. 8án nyitotta meg a' király személyesen. Trónbeszéde hosszú, 's igen dicséri az ország bel 's kül állapotját. — A' státus egyetemének új szerkezete, ugymond, az oktatás szabad versenye, 's a' vizsgáló eskütség részrehajlatlan intézvényei az értelmesség határit köztünk mind küljebb terjesztendik. — Az elemi 's közép iskolák törvényjavaslata, melly Önök elé terjesztetik, nyilvános oktatásunk rendszerét teljessé fogja tenni. Kormányom minden törekvése oda céloz, hogy érdekinket más nemzetekével összekapcsoljuk, 's a' nyilvános gazdagság e' fontos ágának új felmagasztalt fejlődést adjunk. — Mi alaposan reméljük, így szól a' végén, hogy a' béke nem fog megháboríttatni; az okosság azonban kötelességünké teszi nem felejteni el, hogy egy szomszéd státus serge határszélünkén még mindig fenyegető állásu. Mig e' körülmények nem változnak, kénytelenek vagyunk seregünket olly állapotban tartani, melly az ország ótalmát biztosíthassa. Az évenkénti gyakorlási táborozások seregink jó fenytékét igen előmozdítják, 's azok sikeréről a' tapasztalás is meggyőzhető bennünket. —

A' képviselő kamra nov. 9én tartott ülésében megválasztotta elnökét, 's alelnökét. Dumortier indítványba hozá, hogy a' külügyek minisitere tudósítást adjon be a' német alföldi-belga dolgokról; de a' kül minisiter mellőzé a' felvilágítást, melly ugymond ez idő-pontban hamarságos is lenne. A' minisiter továbbá tagadá, hogy újabb időkben alkudozások nyitattak meg a' területi birtokról. — A' tanács nov. 8án tartott ülésében azt határozá, hogy mihelyt a' felirást a' megnyitott beszédre megszavazá, azonnal a' bajvívásról szóló törvényjavaslatot vegye tanácskozás alá. Bár sikeres végzést hozna felőle. —

N É M E T O R S Z Á G.

A' lipcsei lap Drezdából nov. 14ről jelenti, hogy a' Rendek gyűlését nov. 13án nyitotta meg szokott ünnepiséggel a' király saját személyében. Miután fájdalommal jelenté Antal király elhunytán, ígéré, hogy mindenkép ügykezni fog jó igazgatásban részesíteni az országot, jó törvényhozással ellátni azt 's főleg a' vallásos érzelmet fentartani, mellyet a' száz nép olly becsületesen meg tudott mindedig őrizni. Szólt még az ország megnyugtató sőt barátságos kül-viszonyairól, a' kereskedés szerencsés állapotjáról, az ország pénzügyéről, 's a' földnép állapotja lehetséges javításáról is. Beszéde után Lindenau státusminisiter előadá a' mostani országgyűlés elibe terjesztendő munkákat. —

Gabonaár Pest 's vidéki városok piaczin; poza. mérője váltó gar.

	buna	készlet	ross	árpa	szab	kukur	kőles
nov. 10én Ungvár	82-78	72-68	48-44	46-42	30-28	64-60	—
„ 11én Arad	92	70	62	50	46	80	—
„ 11én Temesvár	74-84	—	—	50	45	70	—
„ 12én Miskolca	100-90	88-80	65-60	54-50	33-30	85-80	120-113
„ 12én Péca	80-70	60-55	50-45	55	35	70	—
„ 12én Baja	87-73	60-50	50	50	31	73	—
„ 14én N. Becsker.	95-80	70-60	—	50	40	80	75
„ 14én Besztercezb.	90-110	—	60-63	55-61	29-31	—	—
„ 15én Debreczen	110-80	80-70	62-56	60	45-40	95-85	125-110
„ 16án Sz. Fejérvár	85-76	70-64	52-50	52-50	36-34	75-70	—
„ 17én Mosony	120-75	56-48	52-48	48-42	40-34	88-64	—
„ 18án Uj-Becse	100-90	80-70	—	50-45	43-40	80-65	—
„ 18án Pozsony	70-96	—	45-52	38-43	30-35	62-68	—
„ 18án Soprony	75-110	—	56-60	50-56	35-38	75-80	—
„ 18án N. Szomb.	70-84	—	42-44	37-39	28-29	67-70	—
„ 19én Szeged	85-80	75-65	65	55-45	52-50	90-85	120-100
„ 19én Komárom	80-75	71-65	47-46	46-44	35-34	76-68	88
„ 25én Pest	110-93	82-73	56-53	52	40-38	97-90	—

Pénzkelet: Bécs; nov. 23kán: 5 pCtes státus köt 103 25/32; u. a. 4 pCtes 98 15/16; u. a. 3 pCtes 73 3/4; 1820ki 100 e ftes kölesön 220 3/4; 1821ki ugyan 100 e ftes 138 5/32; 2 1/2 pCtes bécsi bankköt. 65 3/4.

Dunavízállás: november 25ikén 4' 5" 6" 26ikén 4' 5" 3".

213
110
100
38

Eggenberger Jó'sef könyvkereskedőnél Pesten,
ujjonnan megjelent 's találatik:

A' M A G Y A R
HÁZI-BARÁT.

EGY KÖZHASZNÚ HÁZI 'S GAZDASÁGI

KALENDÁRIOM

1837 közönséges évre,

Földesurak, Cameralisták, Ügyészek, uradalmi Tisztviselők, Házigazdák
és Gazdasszonyok, Házmesterek, Kereskedők, Gyárnokok, 's mindenféle
rendű 's rangú Olvasók' számára;

némely dolgok sikeres használására készült

a' történetírás, statistika, esillagászat, természet és építés tudományban, valamint a'
házi 's mezei-gazdálkodásban oktató kalauzoló 's egyszersmind mulattató kézikönyv.

Szerkeszté STAUT JÓSEF.

NEGYEDIK ÉV. — Borítékba kemény táblában kötve, írópapirossal közbenrakva
1 for. ezüst pénzben.

F o g l a l a t :

Ezen telyes tartalmu Kalendárium magában foglalja a' Katholikusok, Protestansok, Cörögök és 'Sidók' Ka-
lendariuma mellett az idő és ünnepi jegyzéseket, a' nap és holdfogyatkozásokat, az időváltozásokat, az esztendő-
nek négy részét, a' Krisztus urunk utáni éveknek historiai emlékezeteit, és az austriai Háznak Genealogiáját.

Továbbá:

- A. Kalendáriumi Meghatározások.
- B. Rövid és megérthető utmutatás, mindennemű órákat
a' Nap után igazítani 's igaz járásban megtartani.
- C. A' keresztényen ünnepeknék jelentése.
- D. Nevezetességek a' világtörténetéből, különösen az au-
stria birodalom történetéből.
- E. Napoleonnak nevezetes kortársai.
- F. Az emberi élet tartóssága.
- G. A' különféle egyházi- és világi lovag- és dámarendek
képes előadása.
- H. Természethistoria töredékei.
- I. Mulattató beszédek.
- K. Földleirási jelesb töredékek. — 1) Bécs városának
leirása. — 2) Hülfföld ismertetése.

- L. Művész makranczság (Caprice).
- M. A' fashionable piperőcz tulajdonai.
- N. Elegybelegy (Quodlibet).
- O. Gazdasági tárgyak gyűjteménye. — I) Lovakról. II) Mindenféle hasznos házi jegyzetek. III) A' leleménycs
emberi szellem szüleményei.
- P. Nemzeti különbözés, népcharacter, rények és szokások.
- Q. Különbféle tengeri és szárazai Kalandok.
- R. Charactervonalok, mulatságos történetek, anecdoták.

E M L É K E Z T E T Ő.

- I. Tanítóintézetei Magyar- 's a' vele egybekapcsolt or-
szágoknak.
- II. Egyetemek. Lyceumok, Gymnásiumok és Tudóstársaságok Európában 's ezen kívül.

- III. Vitézi rendek Európában és azon kívül.
- IV. Uj föld kereső utazások.
- V. Feltalálások a' hajdankorbul Krisztus előtt.
- VI. Ujabb feltalálások Krisztus után.
- VII. Tűzokádó hegyek és az ő kirontásaik.
- VIII. Földindulások.
- IX. Eligazodni ismeretlen vidékekben.
- X. Parallag magassága.
- XI. Legmagasabb hegyek a' földön.
- XII. A' legnevezetesebb hegyeknek tenger színe feletti magasságuk, 6 párisi lábú ölek után.
- XIII. Tenger mélysége.
- XIV. Gyorsaság.
- XV. A' földünkön találtató élő és élet nélküli teremtmények nemeinek száma.
- XVI. A' halak és bogarak szaporasága.
- XVII. Valamit az emberi testről.
- XVIII. Hosszmérték.
- XIX. Bányászólek különbözőzése.
- XX. Mértföldek.
- XXI. Mértföldek mutató táblája.
- XXII. Az összetett kamatok, vagy kamatoknak kamatja.
- XXIII. Némelly nevezetes felszámolások.
- XXIV. Pénz és időnek gazdaságos felszámolása.
- XXV. Az éj és nappalnak különbéle hossza.
- XXVI. Körülbelüli felszámolása azon nemes érczeknek, mellyeket valamennyi arany- és ezüstbányák kiállítanak.
- XXVII. Az arany és ezüst megkissebbült vásári árának okai.
- XXVIII. Földünk főfolyóinak hossza geographiai mértföldekben.
- XXIX. Europa legjelesebb fővárosainak igazi távolsága egymástól egyenes vonalban.
- XXX. A' legszokottabb pénzek összehasonlítása.
- XXXI. Az északamerikai hitvallási-felekezetek statisztikája.
- XXXII. A' szemes élet mértékének összehasonlítása.

T I S Z T T Á R.

- A. Császár és Király ő Fölsege' Udvarnépe.
  - B. Ő Fölsege Mária, Anna, Carolina, (Pia) Császár' és Királynő' Udvarnépe.
  - C. Az austriai birodalom' egyházi méltóságai.
  - D. Magyarországi világi méltóságok és hivatalok.
  - E. Tekintetes nemes vármegyék.
  - F. Szabad kerületek.
  - G. Szabad királyi városok Magyarországhban.
  - H. Erseki püspöki és szabados városok.
  - I. Dalmát, Horvát és Tótországi Törvényhatóságok.
  - K. Tudományos Intézetek.
  - L. Erdélyi Nagyfejedelemség.
- Postabeli tárgyak.
1. Gyorszekéri rendszabások a' es. kir. austriai birodalomban.
  2. Gyorszekéri rendszabások a' kir. birodalomban.
  3. A' es. kir. brankár szekerek, vagy is bagázsialis (diligence) szekerek.
  4. Cs. kir. postakoesi (diligence) lajstrom.
  5. Postarend a' es. kir. főpostahivatalnál Budán.
  6. Postarend a' es. kir. főpostahivatalnál Kassán.
  7. A' Posták' közönséges járása Magyar-, Horvát- és Tótországhban.
- Cs. kir. priv. dunai Gózhajók.
- Vásárok lajstroma.
- a) Magyarországi vásárok.
  - b) Erdély nevezetesebb vásárok.
  - c) Főbb vásárok az örökös tartományokban.
  - d) Híres külföldi vásárok és fővásárok. (Messen.)

T o v á b b á :

Új Oktató és mulattató

FILLÉRKALENDÁRIOM

1837

KÖZÖNSÉGES ÉVRE.

Katholikusok' Protestánsok és Görögök' számára.

VALODI HÁZI KALENDÁRIOM

melly a' hasznost gyönyörködtetővel egybeköti

MINDEN RENDNEK.

Első Év. Negyedrében, a' tárgyakban előforduló sok belenyomtatott képes látványokkal és szép borítékban közbenrakott írópapirossal ellátva bekötve 30 kr. pengő pénz.
Revisum Cassoyiac.

Kilian György (ifjabb) könyvkereskedőnél Pesten,
ujjonnan megjelent 's találtatik:

A' M A G Y A R
HÁZI - BARÁT.

EGY KÖZHASZNÚ HÁZI 'S GAZDASÁGI
KALENDÁRIUM

1837 közönséges évre,

Földesurak, Cameralisták, Ügyészek, uradalmi Tisztviselők, Házigazdák
és Gazdasszonyok, Házmesterek, Kereskedők, Gyárnokok, 's mindenféle
rendű 's rangú Olvasók' számára;

némely dolgok sikeres használására készült

a' történetírás, statistika, csillagászat, természet és építés tudományban, valamint a'
házi 's mezei gazdálkodásban oktató kalauzoló 's egyszersmind mulattató kézikönyv.

Szerkeszté **STAUT JÓSEF.**

NEGYEDIK ÉV. — Borítékba kemény táblában kötve, írópapirossal közbenrakva
1 for. ezüst pénzben.

F o g l a l a t:

Ezen tellyes tartalmu Kalendárium magában foglalja a' Katholikusok, Protestansok, Görögök és 'Sídók' Ka-
lendariuma mellett az idő és ünnepi jegyzéseket, a' nap és holdfogyatkozásokat, az időváltozásokat, az esztendő-
nek négy részét, a' Krisztus urunk utáni éveknek historiai emlékezeteit, és az austriai Háznak Genealogiáját.

T o v á b b á:

- A. Kalendáriumi Meghatározások.
- B. Rövid és megérthető utmutatás, mindennemű órákat
a' Nap után igazítani 's igaz járásban megtartani.
- C. A' keresztyén ünnepeknek jelentése.
- D. Nevezetességek a' világtörténetéből, különösen az au-
stria birodalom történetéből.
- E. Napoleonnak nevezetes kortársai.
- F. Az emberi élet tartóssága.
- G. A' különféle egyházi- és világi lovag- és dámarendek
képes előadása.
- H. Természethistoria töredékei.
- I. Mulattató beszédek.
- K. Földleirási jelesb töredékek. — 1) Bécs városának
leirása. — 2) Külföld ismertetése.

- L. Művész makrancság (Caprice).
- M. A' fashionable piperőz tulajdonai.
- N. Elegybelegy (Quodlibet).
- O. Gazdasági tárgyak' gyűjteménye. — I) Lovakról. II)
Mindenféle hasznos házi jegyzetek. III) A' leleményes
emberi szellem szüleményei.
- P. Nemzeti különbözés, népcharacter, rények és szokások.
- Q. Különbféle tengeri és száraz Kalandok.
- R. Charactervonások, mulatságos történetek, anecdoták.

E M L É K E Z T E T Ő.

- I. Tanítóintézetei Magyar- 's a' vele egybekapcsolt or-
szágoknak.
- II. Egyetemek, Lyceumok, Gymnasiumok és Tudóstársá-
ságok Európában 's ezen kívül.

- III. Vitézi rendek Európában és azon kívül.
- IV. Új föld kereső utazások.
- V. Feltalálások a' hajdankorbul Krisztus előtt.
- VI. Újabb feltalálások Krisztus után.
- VII. Tűzokádó hegyek és az ő kirontásaik.
- VIII. Földindulások.
- IX. Eligazodni ismeretlen vidékekben.
- X. Parallag magassága.
- XI. Legmagasabb hegyek a' földön.
- XXII. A' legnevezetesebb hegyeknek tenger szin feletti magasságuk, 6 párisi lábú ölek után.
- XIII. Tenger mélysége.
- XIV. Gyorsaság.
- XV. A' földünkön találtató élő és élet nélküli teremtmények nemének száma.
- XVI. A' halak és bogarak szaporasága.
- XVII. Valamit az emberi testről.
- XVIII. Hosszmérték.
- XIX. Bányászólek különbözőse.
- XX. Mértföldek.
- XXI. Mértföldek mutató táblája.
- XXII. Az összetett kamatok, vagy kamatoknak kamatja.
- XXIII. Némelly nevezetes felszámolások.
- XXIV. Pénz és időnek gazdaságos felszámolása.
- XXV. Az éj és nappalnak különbféle hossza.
- XXVI. Körülbelüli felszámolása azon nemes érczeknek, mellyeket valamennyi arany- és ezüstbányák kiállítanak.
- XXVII. Az arany és ezüst megkissebbült vásári árának okai.
- XXVIII. Földünk főfolyóinak hossza geographiai mértföldekben.
- XXIX. Europa legjelesebb fővárosainak igazi távolsága egymástól egyenes vonalban.
- XXX. A' legszokottabb pénzek összehasonlítása.
- XXXI. Az északamerikai hitvallási-felekezetek statisztikája.
- XXXII. A' szemes élet mértékének összehasonlítása.

T I S Z T T Á R.

- A. Császár és Király ő Fölsege' Udvarnépe.
  - B. Ő Fölsege Mária, Anna, Carolina, (Pia) Császár és Királynő' Udvarnépe.
  - C. Az austriai birodalom' egyházi méltóságai.
  - D. Magyarországai világi-méltóságok és hivatalok.
  - E. Tekintetes nemes vármegyék.
  - F. Szabad kerületek.
  - G. Szabad királyi városok Magyarországon.
  - H. Erseki püspöki és szabados városok.
  - I. Dalmát, Horvát és Tótországai Törvényhatóságok.
  - K. Tudományos Intézetek.
  - L. Erdélyi Nagyfejedelemség.
- Postabeli tárgyak.
1. Gyorsszekéri rendszabások a' cs. kir. austriai birodalomban.
  2. Gyorsszekéri rendszabások a' kir. birodalomban.
  3. A' cs. kir. brankár szekerek, vagy is bagésialia (diligence) szekerek.
  4. Cs. kir. postaköcsi (diligence) lajstrom.
  5. Postarend a' cs. kir. főpostahivatalnál Budán.
  6. Postarend a' cs. kir. főpostahivatalnál Kassán.
  7. A' Posták' közönséges járása Magyar-, Horvát- és Tótországban.
- Cs. kir. priv. dunai Gőzhajók.
- A' cselédek' bérét, arendát, jövedelmet és költséget mutató tábla. — Kamatot mutató megigazitott tábla, száztól 5 és 6 számlálván. — Scala a' bankóczedulák cursusáról, 1799 esztendőől 1811-dik Mártius' 15-ig, ugyan ezen esztendő Febr. 20-kán költ kir. rendelés szerint.
- Vásárok lajstroma.
- a) Magyarországai vásárok.
  - b) Erdély nevezetesebb vásárok.
  - c) Főbb vásárok az örökös tartományokban.
  - d) Hires külföldi vásárok és fővásárok. (Messen.)

T o v á b b á :

Új Oktató és mulattató

FILLÉRKALENDÁRIOM

1837

KÖZÖNSÉGES ÉVRE.

Katholikusok' Protestánsok és Görögök' számára.

VALODI HÁZI KALENDÁRIOM

melly a' hasznost gyönyörködtetővel egybeköti

MINDEN RENDNEK.

Első Év. Negyedrében, a' tárgyakban előforduló sok belényomtatott képes látványokkal és szép borítékban közbenrakott írópapirossal ellátva békötve 30 kr. pengő pénz.

Revisum Cassoviae.

